

Popély Árpád:

**A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAR KISEBBSÉG
JOGFOSZTOTTSÁGÁNAK ÉVEI**

Kronológiai áttekintés

1944

1944. augusztus 29.

Besztercebányán németellenes fegyveres felkelés tör ki, amivel kezdetét veszi az ún. szlovák nemzeti felkelés.

1944. szeptember 1.

A felkelést irányító Szlovák Nemzeti Tanács (SZNT) alakuló ülésén 4/1944 sz. rendeletével feloszlat több politikai pártot és szervezetet, köztük a gróf Esterházy János vezette Magyar Pártot, vagyonukat pedig elkobozza az állam javára.

1944. szeptember 6.

Az SZNT 6/1944 sz. rendeletével megszüntet Szlovákiában minden német és magyar tanítási nyelvű iskolát, kivéve azokat a népiskolákat, amelyeket még 1938. október 6-a előtt létesítettek, s megtiltja, hogy az államilag elismert egyházak német és magyar nyelven tartsák istentiszteleteiket mindazokon a helyeken, ahol azokat 1938. október 6-a után vezették be.

1944. szeptember 27.

Az SZNT Belügyi Megbízotti Hivatala ideiglenes irányelveket ad ki a helyi és járási nemzeti bizottságok létrehozásával kapcsolatban, amelyekben leszögezi, hogy azoknak németek és magyarok nem lehetnek tagjai.

1944. október 1-4.

A jobboldali politikusokat tömörítő Demokrata Párt a *Èas* című napilapban nyilvánosságra hozza programnyilatkozatát, amely szerint a párt a nemzetiségi kérdést elsősorban szlovák-magyar lakosságcsereivel kívánja megoldani.

1944. október 6.

A szovjet hadsereg és a csehszlovák hadtest egységei a Duklai-hágó térségében átlépik a lengyel-(cseh)szlovák határt.

1944. november 1.

Beszűnteti megjelenését a Magyar Párt politikai napilapja, a Somos Elemér szerkesztette pozsonyi *Magyar Hírlap*.

1944. november 23.

A londoni csehszlovák emigráns kormány memorandummal fordul az USA, Nagy-Britannia és a Szovjetunió kormányához, amelyben felkéri őket, hogy járuljanak hozzá a német és magyar kisebbség háború utáni kitelepítéséhez. A kitelepítések után visszamaradó németekre és magyarokra a memorandum szerint az asszimiláció vár, korábbi nyelvi jogait nem kaphatják vissza, s nemzetiségi iskolákat sem igényelhetnek.

1944. december 1.

A szovjet hadsereg nyomában érkező NKVD-egységek a Bodrogeközben és az Ung-vidék magyarlakta falvaiban háromnapos munkára, ún. málenkij robotra rendelik a férfilakosságot. A gyűjtőhelyeken megjelenő férfiakat szovjet munkatáborokba hurcolják. 1944. december 23-ig közel 2 500 magyar férfit deportálnak ily módon a Szovjetunióba, ahol egyharmaduk elpusztul.

1944. december 4.

Londonban Edvard Beneš kiadja 18/1944 sz. alkotmánydekrétumát, amelyben elrendeli, hogy a Csehszlovák Köztársaságnak az ellenségtől felszabadítandó területein nemzeti bizottságok alakuljanak helyi, járási és tartományi szinten. Azokban a községekben és járásokban azonban, amelyek lakosságának többsége „államilag megbízhatatlan”, ún. komisszárokat vagy közigazgatási bizottságot kell kinevezni.

1944. december 16.

Budapesten a nyilas hatóságok letartóztatják Esterházy Jánost, akit csupán azzal a feltétellel engednek szabadon, hogy Pozsonyba visszatérve lemond a Magyar Párt elnöki tisztéről. Lemondásának bejelentésére a párt december 27-i vezetőségi ülésén kerül sor.

1944. december 30.

Beszüneti megjelenését a Magyar Párt Stelczer Lajos által szerkesztett *Magyar Néplap* című hetilapja is.

1945

1945. január 13.

A Magyar Párt vezetősége elfogadja Esterházy János lemondását, s a párt élére öttagú Direktóriomot nevez ki.

1945. január 15.

Moszkvában a Magyarországgal kötendő fegyverszüneti megállapodás feltételeinek rögzítése során Zdeněk Fierlinger, a londoni csehszlovák emigráns kormány moszkvai követe megpróbálja elérni a szlovákiai magyarság háború utáni egyoldalú kitelepítésének belefoglalását az egyezménybe.

1945. január 20.

A szövetséges nagyhatalmak és Magyarország képviselői aláírják Moszkvában a fegyverszüneti egyezményt, amelyben Magyarország kötelezi magát, hogy Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia általa megszállt területeiről visszavonja a magyar csapatokat és hivatalnokokat az ország 1937. december 31-én fennállott határai mögé, s hatályon kívül helyez minden olyan törvényhozási és közigazgatási intézkedést, amely a csehszlovák, román és jugoszláv területek Magyarországhoz való csatolására vonatkozik.

1945. február 1.

A szovjet hadsereg által január 19-én elfoglalt Kassán felújítja tevékenységét a szlovák nemzeti felkelés leverése után illegálisba kényszerült SZNT.

1945. február 3.

Pozsonyban a Magyar Párt központi vezetősége újra Esterházy Jánost választja meg a párt elnökévé.

1945. február 4.

Az SZNT Kassáról manifesztummal fordul Kelet-Szlovákia szlovák lakosságához, amelyben emellett, hogy kijelöli a népi-demokratikus hatalom fő irányelveit és politikai törekvéseit, célként fogalmazza meg a magyarok és németek vagyonának lefoglalását és szlovákok közötti szétosztását.

1945. február 11.

Pozsonyban *Magyar Szó* címmel magyar nemzeti szocialista politikai napilap indul útjára. Utolsó száma 1945. március 31-én jelenik meg.

1945. február 16.

Edvard Beneš londoni rádiónyilatkozatában – a háború befejezése utáni legsürgősebb teendőkről beszélve – kijelenti, hogy „elő kell készíteni németjeink és magyarjaink ügyének végérvényes megoldását, mert az új köztársaság csehszlovák nemzeti állam lesz”.

1945. február 27.

Az SZNT Elnöksége kiadja 4/1945 sz. rendeletét „a németek, a magyarok, valamint a szlovák nemzet árulói és ellenségei mezőgazdasági vagyonának elkobzásáról és haladéktalan szétosztásáról”, amely elrendeli többek között az 1938. november 1-jén csehszlovák állampolgársággal nem rendelkező magyarok összes, valamint az 1938. november 1-jén csehszlovák állampolgársággal rendelkező magyarok 50 hektárt meghaladó földtulajdonának elkobzását.

1945. március 1.

A Szlovákia Kommunista Pártja (SZLKP) kassai munkaértekezletén elfogadott programnyilatkozat megfogalmazza a németek és magyarok felelősségre vonásának, valamint a magyarlakta területek szlovákokkal való benépesítésének szükségességét.

Kezdetét veszi az ún. anyás magyarok tömeges kiutasítása Kassáról. A magyar családokat először internálótáborokba összpontosítják, majd általában 50 kilós kézipoggyással átteszik a magyar határon.

1945. március 6.

Az SZNT Elnöksége 8/1945 sz. rendeletével kimondja, hogy a csehszlovák hadsereg kötelékébe csak szlovák, cseh vagy ukrán nemzetiségű tisztek, őrmesterek és altisztek vehetők fel.

1945. március 7.

Az SZNT Oktatás- és Népművelésügyi Megbízotti Hivatala 39/1945 sz. körlevelében szabályozza a tanulók beíratását és az iskolák megszervezését a Magyarországtól visszacsatolt területen.

1945. március 10.

A Földművelés- és Földreformügyi Megbízotti Hivatal 24/1945 sz. hirdetésményével szabályozza az SZNT Elnöksége által a németek, magyarok, valamint a szlovák nemzet árulói és ellenségei mezőgazdasági vagyonának elkobzásáról és haladéktalan elosztásáról elfogadott rendelet végrehajtását.

1945. március 22-29.

A londoni csehszlovák emigráns kormány, az SZNT és a moszkvai kommunista emigráció képviselői Moszkvában megegyeznek a háború után újjászűlető csehszlovák államról, a leendő kormány összetételéről és programjáról.

1945 márciusában

A Belügyi Megbízotti Hivatal megkezdi a magyarlakta területeken létrejött nemzeti bizottságok felszámolását. 1945 nyaráig 12 dél-szlovákiai járás élére neveznek ki – többnyire szlovákokból álló – közigazgatási bizottságot vagy szlovák komisszárt.

1945. április 3.

A kijelölt kormánytagok kíséretében Kassára érkezik a Moszkván keresztül hazatérő Edvard Beneš.

1945. április 4.

Edvard Beneš Kassán a szociáldemokrata Zdeněk Fierlinger miniszterelnökkel az élén kinevezi az új csehszlovák kormányt, amelyben valamennyi engedélyezett párt (Csehszlovák Néppárt, Csehszlovák Nemzeti Szocialista Párt, Csehszlovák Szociáldemokrata Párt, Csehszlovákia Kommunista Pártja [CSKP], Szlovákia Kommunista Pártja, Demokrata Párt) 3-3 miniszteri tárcát kap, miközben a fontosabb tárcák többsége a kommunisták és a velük szimpatizáló politikusok kezébe kerül. A szovjet hadsereg elfoglalja Pozsonyt. A szlovák kormány és Jozef Tiso köztársasági elnök már napokkal korábban Holicsra, majd az ausztriai Kremsmünsterbe menekült.

1945. április 5.

Az új kormány nyilvánosságra hozza programját, az ún. kassai kormányprogramot, amely a kollektív bűnösség elve alapján kilátásba helyezi a magyarok és németek felelősségre vonását és megfosztását csehszlovák állampolgárságuktól, vagyonuk lefoglalását és ún. nemzeti gondnokság alá helyezését, mezőgazdasági tulajdonuk elkobzását s a német és magyar iskolák bezárását.

1945. április 7.

Az SZNT Elnöksége kiadja 26/1945 sz. rendeletét a nemzeti bizottságokról, amely kimondja, hogy a magyar és német többségű községekben és járásokban nemzeti bizottságok nem hozhatók létre, hanem helyettük a Belügyi Megbízotti Hivatalnak komisszárokat vagy közigazgatási bizottságokat kell kineveznie.

1945. április 13.

Az SZLKP Központi Bizottsága úgy határoz, hogy beszünteti a magyarok és németek párttagságát és pártba való felvételét, egyúttal felkéri a Belügyi Megbízotti Hivatalt, hogy dolgozza ki a magyar lakosság kitelepítésének a tervét.

Pozsonyban a Magyar Párt egykori vezetőségi tagjaiból, a megszűnt *Magyar Hírlap* és a *Magyar Néplap* baloldali publicistáiból Magyar Végrehajtó Bizottság néven illegális érdekképviseleti szervezet alakul, amely még aznap tiltakozik a csehszlovák hatóságoknál a magyarellenes rendeletek ellen.

1945. április 16.

Kassán a magyarok kiutasításának újabb hulláma kezdődik, amely során mintegy 1700 családot tonloncolnak át Magyarországra.

1945. április 19.

A betiltott Magyar Párt vezető tisztségviselői és pozsonyi magyar értelmiségiek emlékirattal fordulnak a csehszlovák kormányhoz és az SZNT-hez, amelyben a magyar kisebbség alkotmányban biztosított jogainak tiszteletben tartását kéri.

1945. április 20.

Esterházy János meghallgatásra jelentkezik Gustáv Husák belügyi megbízottnál, aki azonban őt letartóztatja és átadja a biztonsági szerveknek.

1945. május 3.

Pozsonyban a helyi hatóságok megkezdik a magyarok és németek kilakoltatását és internálását a tölténygyári gyűjtőtáborba, valamint a Duna túlsó partján fekvő Pozsonyligetfaluba. Az internáltaknak 15-20 kg-os csomag elvitelét engedélyezik, lakásukat, házukat, ingó vagyonukat elkobozzák és szlovák lakosoknak adják.

1945. május 5.

A Belügyi Megbízotti Hivatal a magyar fegyverszüneti egyezményre hivatkozva körlevélben utasítja a magyarlakta vidékek járási nemzeti bizottságait és járási komisszárait, hogy azonnal toloncoljanak ki az országból minden olyan magyar állampolgárt, aki 1938. november 2-a után telepedett le a Magyarországhoz csatolt területeken.

1945. május 9.

Edvard Beneš pozsonyi rádióbeszédében bejelenti, hogy a jövőben már nem lesznek az első világháborút követő rendszer szelleme szerinti kisebbségi jogok, s a németek és magyarok túlnyomó részének el kell távoznia Csehszlovákiából.

1945. május 15.

Az SZNT elfogadja 33/1945 sz. rendeletét a „fasiszta bűnösök, a megszállók, az árulók és kollaboránsok megbüntetéséről, s a népbíróságok létesítéséről” amellyel meghatározza a büntetnek minősülő cselekményeket, ill. az egyes bűncselekményekre kiróható büntetés mértékét, létrehozza a pozsonyi székhelyű Szlovák Nemzeti Bíróságot, valamint a járási és helyi népbíróságokat.

1945. május 18.

Az SZNT Elnöksége határozatban tiltja meg magyarok felvételét a politikai pártokba. Kivételt csupán az aktív antifasiszta harcosok kaphatnak.

Gustáv Husák belügyi megbízott kiltja Szlovákia területéről az összes magyarországi sajtóterméket.

1945. május 19.

Edvard Beneš 5/1945 sz. dekrétumával érvénytelennek nyilvánít bármilyen vagyoni átruházást és vagyoni jogi ügyletet, ha azt 1938. szeptember 29-e után „a megszállás, nemzeti, faji vagy politikai üldözés nyomása alatt hajtották végre”, s ún. nemzeti gondnokok felügyelete alá helyezi az „államilag megbízhatatlan” személyeknek a Csehszlovák Köztársaság területén lévő vagyont, miközben a dekrétum szerint államilag megbízhatatlannak kell tekinteni többek között a német és magyar nemzetiségűeket.

1945. május 20-21.

Az SZLKP pozsonyi, nyitrai és trencsényi területi konferenciái határozatban sürgetik, hogy a párt programjának, ill. a kassai kormányprogramnak megfelelően minél előbb vegye kezdetét a szlovák földművesek áttelepítése az északi országrészekből a kitelepítendő magyarok után üresen maradó földvagyonba.

1945. május 23.

A csehszlovák kormány a belügy-, a külügy- és a nemzetvédelmi miniszter részvételével háromtagú bizottságot állít fel azzal a feladattal, hogy dolgozza ki a németek és magyarok kitelepítésének részleteit.

1945. május 24.

A szlovákiai református egyház élére még a Tiso-féle szlovák állam idején kinevezett szlovák vezetésű ún. Szervező Bizottság 6 magyar és 3 szlovák egyházmegyét létrehozva újjászervezi a szlovákiai egyházmegyéket, s élükre ideiglenes adminisztrátorokat nevez ki.

1945. május 25.

Gustáv Husák belügyi megbízott az SZNT ülésén ismerteti a magyarok kitelepítésének tervét, amely szerint az első szakaszban kiutasítanak Szlovákiából azokat, akik 1938. november 2-a után telepedtek le az akkor Magyarországhoz csatolt területeken, majd azokat, akik vétettek a köztársaság ellen, nyilas vagy más szervezetek tagjai voltak, valamint azokat, akiket büntetőjogilag felelősségre vonnak és elítélnék. Ezt követően kerülne sor a még Szlovákiában maradó magyarok kicserélésére a magyarországi szlovákokért.

Az SZNT 43/1945 sz. rendeletével megtiltja németek és magyarok felvételét az ügyvédek és ügyvédjelöltek névjegyzékébe, 44/1945 sz. rendeletével azonnali hatállyal és a munkaviszonyból származó bárminemű jogigény nélkül megszünteti a német és magyar nemzetiségű állami és közalkalmazottak munkaviszonyát, 51/1945 sz. rendeletével pedig feloszlottak nyilvánít minden német és magyar egyesületet és társaságot.

1945. május 26.

Megkezdődik a nem őshonos magyarok szervezett kitoloncolása Csehszlovákiából. A kitelepítettek pontos száma ismeretlen, csehszlovák adatok szerint június végéig 31 780 magyar kénytelen elhagyni az ország területét.

1945 májusában

Megkezdődik a front átvonulása után újra megnyílt magyar iskolák felszámolása.

1945. június 2.

A Földművelés- és Földreformügyi Megbízotti Hivatal kiadja 96/1945 sz. hirdetését a belső telepítés végrehajtásáról, amely előírja többek között a földet igénylők szlovák vagy más szláv nemzetiségének, ill. állami és nemzeti megbízhatóságának vizsgálatát.

1945. június 3.

Az SZLKP rimaszombati területi konferenciáján hat dél-szlovákiai járás küldöttei határozatban követelik a déli határvidék magyartalanítását és szlovákokkal való betelepítését.

1945. június 5.

Az SZNT 50/1945 sz. rendeletével kimondja az „államilag megbízhatatlan” személyek Szlovákia területén található minden vagyonának lefoglalását és ún. nemzeti gondnokság alá helyezését.

1945. június 6.

Az SZNT 52/1945 sz. rendeletével „a magyar állam által ideiglenesen megszállt területen” hatálytalanítja az első csehszlovák földreform alá eső ingatlanok 1938. november 1-je után történt valamennyi átruházását.

A Demokrata Párt Központi Titkársága körlevélben utasítja járási titkárságait a magyarok pártból való kizárására.

1945. június 8.

A Pozsonyi Városi Nemzeti Bizottság határozatot hoz a város magyar és német lakosságának megjelöléséről.

1945. június 14.

A belügyminiszter a május 23-i kormányhatározat alapján a kormány elé terjeszti „az idegen lakosság kitelepítéséről és a belső telepítésről” rendelkező elnöki dekrétum tervezetét, amely törvényerőre emelné a német és magyar lakosság kitelepítését Csehszlovákiából.

1945. június 16.

A SZLKP KB Elnöksége határozatban sürgeti a magyar lakosság egyoldalú, ill. egy lakosságcserére keretében történő kitelepítését, a dél-szlovákiai városok és Pozsony magyartalanítását, s a déli határvidék szlovákokkal való benépesítését. Az Elnökség egyúttal elveti a magyar tannyelvű elemi iskolák további fenntartásának és magyar lap kiadásának lehetőségét.

1945. június 19.

Edvard Beneš kiadja a cseh országrészekben hatályos 16/1945 sz. ún. retribúciós dekrétumát „a náci bűnösök, az árulók és segítők megbüntetéséről valamint a rendkívüli népbíróságokról”, valamint 17/1945 sz. dekrétumát a Nemzeti Bíróságról.

A csehszlovák kormány jóváhagyja a németeket és magyarokat csehszlovák állampolgárságuktól megfosztó elnöki dekrétum tervezetét.

1945. június 21.

Edvard Beneš kiadja a cseh országrészekben hatályos 12/1945 sz. dekrétumát „a németek, a magyarok, valamint a cseh és a szlovák nemzet árulói és ellenségei mezőgazdasági vagyonának elkobzásáról és haladéktalan elosztásáról”, amely a földreform céljaira azonnali hatállyal és térítés nélkül előírja többek között a magyarok és németek mezőgazdasági vagyonának elkobzását.

1945. június 23.

Miután Csehszlovákia még nem szerezte meg a nagyhatalmak hozzájárulását a nem szláv lakosság kitelepítéséhez, a belügy-, a külügy- és a nemzetvédelmi miniszter alkotta kormánybizottság a kormány utasítására átdolgozza a németek és magyarok kitelepítéséről, ill. a belső telepítésről előkészület alatt álló elnöki dekrétumot, kihagyva belőle a kitelepítésre vonatkozó kitételeket.

1945. június 29.

Moszkvában aláírják a Kárpátalja Szovjetunióhoz csatolását kimondó csehszlovák—szovjet szerződést, amely Kárpátalján kívül a Szovjetunióhoz csatol 13, közigazgatásilag korábban Szlovákiához tartozott magyar lakosságú községet is.

1945. július 3.

A csehszlovák kormány jegyzékben kéri fel a háború győztes nagyhatalmait, hogy potsdami értekezletükön tűzzék napirendre a német és a magyar kisebbség kitelepítésének kérdését. A jegyzék szerint a kitelepítés 2-2,5 millió németet és kb. 400 ezer magyart érintene, miközben a magyarok egy részének kitelepítése lakosságcsere formájában is megvalósulhatna.

Az SZNT kiadja 69/1945 sz. rendeletét „az államilag megbízhatatlan személyek magánalkalmazásból való elbocsátásáról”.

1945. július 8.

Az Oktatás- és Népművelésügyi Megbízotti Hivatal kiutasít Csehszlovákia területéről minden olyan nem csehszlovák állampolgárságú magyar lelkészt, akit 1938. november 2-a után helyeztek valamely szlovákiai egyházközségbe.

1945. július 17.

Edvard Beneš kiadja 27/1945 sz. dekrétumát „a belső telepítés egységes irányításáról”, amely az eredeti elképzelésekkel ellentétben a németek és magyarok kitelepítéséről nem rendelkezik.

1945. július 20.

Edvard Beneš kiadja a cseh országrészekben hatályos 28/1945 sz. dekrétumát „a németek, a magyarok és az állam más ellenségei mezőgazdasági vagyonának cseh, szlovák és más szláv földművesekkel való betelepítéséről”. A dekrétum értelmében az elkobzott mezőgazdasági vagyonból földjuttatást csupán csehek, szlovákok, valamint más szláv nemzetekhez tartozók kérhetnek.

1945. július 25.

Az ügyvédek és közjegyzők bírói szolgálatba való felvételét szabályozó 82/1945 sz. SZNT-rendelet kimondja, hogy bírói szolgálatba csak csehszlovák állampolgárságú, szláv nemzetiségű, nemzetileg és politikailag megbízható bíró, ügyvéd és közjegyző vehető fel.

1945. augusztus 2.

Véget ér a potsdami konferencia, amely jóváhagyta a német lakosság kitelepítését Csehszlovákiából, Lengyelországból és Magyarországról, a szlovákiai magyarság kitelepítésének kérdésével ugyanakkor a csehszlovák kérés ellenére nem foglalkozott.

Edvard Beneš kiadja 33/1945 sz. alkotmánydekrétumát „a német és a magyar nemzetiségű személyek csehszlovák állampolgárságának rendezéséről”, amely – az aktív antifasiszta harcosok kivételével – megfosztja csehszlovák állampolgárságától a teljes német és magyar kisebbséget.

1945. augusztus 3.

Az SZNT végrehajtó szerve, a Megbízottak Testülete megszünteti a magyar evangélikus egyházközségek és szeniorátusok önállóságát, vagyonukat átadja a szlovák egyházközségeknek, a magyar lelkészeket elbocsátja, s kimondja, hogy istentiszteletek rendszeresen csak az állam nyelvén tarthatók.

1945. augusztus 11-12.

Zsolnán az SZLKP háború utáni első országos konferenciája megerősíti a pártvezetés korábbi állásfoglalását, miszerint a magyarság egy részét egyoldalúan, a többieket lakosságcsere keretében kell kitelepíteni Szlovákiából.

1945. augusztus 14.

A magyar kormány jegyzéket terjeszt a nagyhatalmak elé a békekonferenciával kapcsolatos szempontjairól, amely szerint a Csehszlovákia által felvetett lakosságcsere nem lehet a nemzetiségi kérdés megoldásának útja s Magyarország számára a népcseré csak területi kompenzációval képzelhető el.

1945. augusztus 16.

A csehszlovák kormány a nagyhatalmakhoz intézett jegyzékében a németek kitelepítésére vonatkozó potsdami határozatra hivatkozva reményét fejezi ki, hogy a nagyhatalmak egyetértenek majd a csehszlovákiai magyar és a magyarországi szlovák lakosság cseréjével.

1945. augusztus 23.

Az SZNT kiadja 104/1945 sz. rendeletét „a németek, magyarok, valamint a szlovák nemzet árulói és ellenségei mezőgazdasági vagyonának elkobzásáról és haladéktalan elosztásáról”, mellyel módosítja az SZNT Elnökségének február 27-i rendeletét. A jogszabály a magyarok esetében továbbra is meghagyja az 50 hektár alatti mezőgazdasági ingatlant, elrendeli ugyanakkor azon társaságok és jogi személyek mezőgazdasági vagyonának elkobzását, amelyek részvényeinek többségét magyarok vagy németek birtokolják.

1945. augusztus 25.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés megválasztásáról szóló 48/1945 sz. kormányrendelet kimondja, hogy a képviselőket közvetve, delegátusok útján fogják választani, választók, delegátusok és képviselők azonban kizárólag cseh, szlovák vagy más szláv nemzetiségű csehszlovák állampolgárok lehetnek.

A belügyminiszter 51/1945 sz. hirdetményével bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi a csehszlovák állampolgárság visszaadását a csehszlovák állampolgárságú férjek magyar vagy német nemzetiségű feleségeinek és gyermekeinek.

1945. augusztus 28.

A szlovákiai járási nemzeti bizottságok küldötteinek besztercebányai kongresszusán megválasztják az újjáalakuló SZNT képviselőit és a prágai Ideiglenes Nemzetgyűlés Szlovákiát képviselő tagjait. Magyar és német nemzetiségű képviselőt egyik törvényhozó szervbe sem választanak.

1945. szeptember 3.

Dalibor M. Krno, a csehszlovák kormány budapesti képviselője hivatalosan kezdeményezi, hogy a két ország kezdjen tárgyalásokat a lakosságcseréről.

1945. szeptember 12.

A magyar kormány jegyzékkel fordul a nagyhatalmakhoz, amelyben a Magyarország és Csehszlovákia közötti vitás kérdések, ill. a csehszlovákiai magyarság helyzetének megvizsgálása céljából egy nemzetközi vizsgálóbizottság felállítását kéri.

1945. szeptember 14.

Az SZNT alakuló ülésén a testület elnökévé Jozef Lettrichet, a Demokrata Párt elnökét választják.

1945. szeptember 15.

Vladimír Clementis csehszlovák külügyi államtitkár az SZNT ülésén sürgeti a magyar kérdés „definitív” megoldását, amit egyedül a magyar kisebbség kitelepítésével lehet elérni.

1945. szeptember 19.

Edvard Beneš a cseh országrészekben hatályos 71/1945 sz. dekrétumával elrendeli azon személyek munkakötelezettségét, akiket magyar és német nemzetiségük miatt megfosztottak csehszlovák állampolgárságuktól.

1945. szeptember 25.

Edvard Beneš 81/1945 sz. dekrétuma Cseh- és Morvaország területén feloszlat minden német és magyar egyesületet.

1945 szeptemberében

Több városban, többek között Pozsonyban, Kassán, Léván, Ipolyságon, Rimaszombatban és Rozsnyón betiltják, ill. korlátozzák a magyar nyelvű istentiszteleteket.

1945. október 1.

Edvard Beneš kiadja 88/1945 sz. dekrétumát az általános munkakötelezettségről, amely értelmében egy évi időtartamra közmunkára kötelezhető minden 16 és 55 év közötti férfi, ill. 18 és 45 év közötti nő.

1945. október 4.

Edvard Beneš köztársasági elnök kiadja 105/1945 sz. dekrétumát „a közalkalmazottak működését felülvizsgáló tisztogató bizottságokról”, amely értelmében a közalkalmazottaknál fegyelmi vétséget jelent többek között a német vagy magyar nemzetiségűnek való jelentkezés, a németekkel vagy magyarokkal való politikai együttműködés, a szolgálaton kívüli társasági érintkezés a németekkel vagy magyarokkal, a német vagy magyar iskolákban tett vizsga, valamint gyermekeik beírása német vagy magyar iskolába.

A tájékoztatásügyi megbízott 250/1945 sz. hirdetményével megtiltja, hogy az „államilag megbízhatatlan” személyek, vagyis többek között a magyarok és németek rádiókészüléket birtokoljanak.

1945. október 10.

Komáromban a hatóságok a városháza előtti térről eltávolítják Klapka György tábornok szobrát.

1945. október 15.

Mindszenty József esztergomi érsek pásztorlevélben tárja a magyar közvélemény elé a csehszlovákiai magyarság súlyos helyzetét.

1945. október 22.

A Belügyi Megbízotti Hivatal kiadja 287/1945 sz. végrehajtási utasítását „a csehszlovák állampolgárság 33/1945 sz. dekrétum szerinti rendezéséről”, amelyben tételesen felsorolja azon személyek körét, akik nem kaphatják vissza csehszlovák állampolgárságukat.

1945. október 24.

Edvard Beneš dekrétumokat ad ki a bányák és bizonyos élelmiszeripari vállalatok, a részvénytársasági bankok és a magánbiztosítók államosításáról, amelyek értelmében nem fizetendő kártérítés többek között a németektől és magyaroktól államosított vagyoneért.

1945. október 25.

Edvard Beneš kiadja 108/1945 sz. dekrétumát „az ellenséges vagyon elkobzásáról és a nemzeti újjáépítési alapokról”, amellyel elrendeli a német és magyar jogi és természetes személyek minden ingó és ingatlan vagyonának elkobzását. Az elkobzott vagyon ideiglenes kezelésével a nemzeti újjáépítési alapokat bízza meg.

A csehszlovák hatóságok a 88/1945 sz. elnöki dekrétumra hivatkozva megkezdik a közmunkára kijelölt szlovákiai magyar férfiak csehországi deportálását.

1945. október 27.

Edvard Beneš kiadja 137/1945 sz. alkotmánydekrétumát a „forradalmi időszakban” államilag megbízhatatlannak tekintett személyek őrizetbe vételéről, valamint 143/1945 sz. dekrétumát, amely a büntetőeljárás során korlátozza azon személyek perlési jogát, akiktől a 108/1945 sz. elnöki dekrétum alapján vagyonukat elkobozták.

1945. október 28.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés alakuló ülésén megerősítik köztársasági elnöki tisztségében Edvard Beneš, aki ünnepi beszédében sürgeti a magyar és német kisebbség kitelepítését, ill. a lakosságcsere végrehajtását.

1945. november 6.

Megalakul Zdeněk Fierlinger második, összetételében az előzővel csaknem teljes egészében megegyező kormánya.

1945. november 7.

Az SZNT kiadja 130/1945 sz. rendeletét „a háborús események által okozott károk megtérítésére nyújtandó előlegről”, amely szerint kártérítési előleget csak csehszlovák állampolgárok kaphatnak.

1945. november 11.

A magyar kormány elhatározza, hogy tárgyalásokba bocsátkozik a csehszlovák kormánnyal a lakosságcsereéről.

1945. november 12.

A Belügyi Megbízotti Hivatal 297/1945 sz. határozata a német és magyar nemzetiségű személyek számára megtiltja az ún. megbízhatósági igazolvány kiadását.

1945. november 16.

A Nemzetbiztonsági Testület pozsonyi területi parancsnoksága elrendeli a magyarok és németek jelentkezési kötelezettségét, mivel mint nem csehszlovák állampolgárok csak engedéllyel tartózkodhatnak a szlovák fővárosban.

1945. november 18.

A *Èas* című lap közli Július Viktory belügyi megbízott felhívását, amelyben figyelmezteti a szlovákokat, hogy ne kössenek házasságot magyarokkal, mivel aki ezt megteszi, magyar nemzetiségű házastársával együtt kitelepítik Csehszlovákiából.

1945. november 20.

A magyar kormány újabb jegyzéket intéz az USA, Nagy-Britannia és a Szovjetunió budapesti képviselőihez, amelyben megismétli a nemzetközi vizsgálóbizottság kiküldésére irányuló kérelmét, egyúttal kéri Szlovákia magyarlakta területeinek nemzetközi ellenőrzés alá helyezését.

1945 őszén

Hentz Zoltán és Lipcsey Gyula főiskolai hallgatók a magyar kisebbség sérelmeinek dokumentálása, tiltakozó jegyzékek összeállítása s Magyarország és a külföld tájékoztatása céljából Csehszlovákiai Magyar Demokratikus Népi Szövetség néven titkos szervezetet alapítanak. A főként a katolikus értelmiséget tömörítő szervezet vezető egyénisége Arany A. László nyelvtudós, egyetemi tanár lesz.

1945. december 3.

Prágában Vladimír Clementis külügyi államtitkár és Gyöngyösi János külügyminiszter tárgyalásokat kezd a csehszlovák-magyar lakosságcsereéről. A csehszlovák elképzelés értelmében a magyar kisebbség egy része a paritásos lakosságcsere keretében hagyná el az országot, a többit egyoldalúan telepítenék át Magyarországra. A magyar fél a népcsere feltételül a magyarellenes intézkedések hatálytalanítását, valamint a népcsere után is Csehszlovákiában maradó magyarok kisebbségi jogainak biztosítását, vagy lakóterületükkel együtt Magyarországhoz való csatolását szabja.

1945. december 4.

A tárgyalások felvételének eredményeként a csehszlovák kormány leállítja a magyar lakosság csehországi deportálását. December 1-ig közel 10 000 magyart szállítottak Cseh- és Morvaországba.

1945. december 6.

A két fél merőben ellentétes álláspontja miatt a magyar delegáció megszakítja a lakosságcsereéről folytatott tárgyalásokat és hazautazik Budapestre.

1945. december 11.

Gyöngyösi János jegyzékben kéri fel a nagyhatalmakat, hogy járjanak közben a csehszlovák kormánynál a magyar kisebbség üldöztetésének megszüntetése érdekében, a lakosságcsere során pedig képviseltesék magukat a cserét felügyelő bizottságban.

1946**1946. február 6-10.**

Prágában újabb tárgyalásokra kerül sor Vladimír Clementis és Gyöngyösi János között a csehszlovák-magyar lakosságcsereéről, amelyen a magyar küldöttség – fenntartásai ellenére – elfogadja a csehszlovák fél által javasolt lakosságcsere-egyezményt, mégpedig azzal a korábban ellenzett csehszlovák feltétellel együtt, hogy a csehszlovák kormány kapjon szabad kezet a kitelepítendő magyarok kiválasztására.

1946. február 9.

Az amerikai kormány az 1945. november 20-i magyar jegyzékre válaszolva leszögezi, hogy nem tartja megvalósíthatónak nemzetközi bizottság létrehozását sem a kisebbségi probléma, sem a lakosságcsere ellenőrzése céljából s nem támogatja a magyarlakta szlovákiai területek nemzetközi ellenőrzés alá helyezését sem.

1946. február 15.

A Megbízottak Testülete a lakosságcserevel kapcsolatos feladatok elvégzésére létrehozta a Csehszlovák Áttelepítési Bizottságot, a kitelepítendő magyarok kiválasztása céljából elhatározza a délszlovákiai magyar lakosság összeírását, egyúttal megbízza a Belügyi Megbízotti Hivatalt, hogy dolgozza ki a reszlovakizáció fő irányelveit.

1946. február 21.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés 28/1946 számmal törvényt fogad el az állandó választói névjegyzékekről, amely kimondja, hogy a választói névjegyzékekbe csak cseh, szlovák vagy más szláv nemzetiségű csehszlovák állampolgárok vehetők fel.

1946. február 25.

A Megbízottak Testülete 37/1946 sz. végrehajtási utasítása szerint az állampolgárságuktól megfosztott németeket és magyarokat a külföldiek foglalkoztatásáról szóló törvények alapján sem szabad alkalmazni, hanem általános munkakötelezettségnek vannak alávetve a 88/1945 sz. dekrétuma alapján.

1946. február 27.

Budapesten Vladimír Clementis és Gyöngyösi János aláírja a csehszlovák-magyar lakosságcsere-egyezményt, amelynek V. cikke felhatalmazza a csehszlovák kormányt, hogy annyi magyar nemzetiségű személyt telepíthessen át Magyarországra, amennyi magyarországi szlovák (és cseh) önként jelentkezik a Csehszlovákiába való áttelepülésre, VIII. cikkében pedig a magyar kormány kötelezettséget vállal arra, hogy paritáson felül átveszi a szlovák népbíróságok által háborús bűnösnek minősített magyarokat is.

1946. március 4.

Megkezdí magyarországi tevékenységét a Csehszlovák Áttelepítési Bizottság, amely a lakosságcsere-egyezmény értelmében 6 héten keresztül szabadon propagálhatja a magyarországi szlovákok között a Csehszlovákiába való áttelepülés gondolatát.

1946. március 18.

Ján Èech, a Szlovák Telepítési Hivatal elnöke az SZNT Elnöksége előtt számol be a kitelepítendő magyarok kiválasztásának előkészületeiről. Èech szerint elsősorban a vagyoni, politikai, területi és etnikai kritériumokat fogják figyelembe venni úgy, hogy a kitelepítések által három vagy négy részre darabolják a magyar nyelvtterületet.

1946. március 19.

A brit kormány az 1945. november 20-i magyar jegyzékre válaszolva kifejti, hogy nem kíván részt venni semmilyen, a csehszlovákiai magyar kisebbség helyzetét vizsgáló vagy a lakosságcsere ellenőrző bizottságban.

1946. március 28.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés az 57/1946 sz. alkotmánytörvénnyel törvényerőre emeli Edvard Beneš elnöki dekrétumait és alkotmánydekrétumait, mégpedig az eredeti hatállyal.

1946. április 11.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés 65/1946 számmal alkotmánytörvényt fogad el az Alkotmányozó Nemzetgyűlésről, amely szerint a nemzetgyűlési választások során választójoguk kizárólag a cseh, szlovák vagy más szláv nemzetiségű csehszlovák állampolgároknak lesz, parlamenti képviselővé pedig szintén csupán a cseh, szlovák vagy más szláv nemzetiségű csehszlovák állampolgárok választhatóak. Az Ideiglenes Nemzetgyűlés cseh országrészekben hatályos 83/1946 számú törvénye megszünteti a munka- és tanulói viszonyát mindazoknak a németeknek és magyaroknak, akik a 33/1945 sz. elnöki alkotmánydekrétum értelmében elveszítették csehszlovák állampolgárságukat.

1946. április 12.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés ratifikálja a lakosságcsere-egyezményt, egyúttal elfogadja a 74/1946 sz. alkotmánytörvényt a külföldről, különösen Magyarországról hazatelepülő szlovákok állampolgárságáról, valamint a 75/1946 sz. törvényt jogi és gazdasági kedvezményezettségükről.

1946. április 25.

A csehszlovák kormány a békeszerződések előkészítésével foglalkozó párizsi négyhatalmi külügyminiszteri értekezlet elé terjeszti a háború előtti csehszlovák-magyar határ visszaállítására, a pozsonyi hídfő kiszélesítésére s a lakosságcsere és a reszlovakizáció után Csehszlovákiában maradó magyarok egyoldalú kitelepítésének jóváhagyására vonatkozó követeléseit, azzal, hogy foglalják bele azokat a Magyarországgal kötendő békeszerződésbe.

Az SZNT lakóvédelemről szóló 54/1946 sz. rendelete korlátozza a felmondás lehetőségét, nem védi viszont azokat a magyarokat és németeket, akik a 33/1945 sz. elnöki alkotmánydekrétum alapján elveszítették csehszlovák állampolgárságukat, valamint azokat, akiket az SZNT 33/1945 sz. rendelete alapján ítélték el.

1946. május 1.

Komáromban a hatóságok eltávolítják Jókai Mórnak az egykori Jókai Egyesület székháza előtt álló szobrát.

1946. május 6.

A magyar kormány jegyzékben tájékoztatja a nagyhatalmak budapesti képviselőit a Magyarország és Csehszlovákia közötti vitás kérdésekről, s felkéri őket, hogy a békeszerződésben kisebbségvédelmi rendelkezésekkel biztosítsák a csehszlovákiai magyarság részére az ENSZ alapokmányában foglalt emberi jogokat.

1946. május 7.

A Párizsban ülésző Külügyminiszterek Tanácsa nyilvánosságra hozza határozatát, amelyben Magyarország 1937. december 31-i államhatárainak visszaállítását javasolja, magyar-csehszlovák viszonylatban azonban kilátásba helyezi a beterjesztett csehszlovák követelés és az esetleges magyar ellenkövetelés mérlegelését.

1946. május 8.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés elfogadja a 115/1946 sz. ún. amnesztia törvényt, amely szerint a csehek és szlovákok szabadságának visszanyeréséért, valamint a megszállók és segítőtársaik elleni harcban elkövetett cselekmények akkor sem minősülnek törvényellenesnek, ha az érvényes jogszabályok szerint egyébként büntetendők lennének.

Ján Púll ipar- és kereskedelemügyi megbízott 1104/1946 sz. hirdetményével nemzeti gondnokok felügyelete alá helyezi a német és a magyar nemzetiségű személyek tulajdonában lévő szabadalmakat.

1946. május 14.

Az SZNT 64/1946 sz. rendeletével oly értelemben módosítja a németek, magyarok, valamint a szlovák nemzet árulei és ellenségei mezőgazdasági vagyonának elkobzásáról és haladéktalan elosztásáról szóló korábbi rendeletét, hogy nem határozza meg a magyaroktól elkobzandó földterület nagyságát, hanem összes mezőgazdasági ingatlanuk elkobzásáról rendelkezik.

A magyar Nemzetgyűlés többnapos vitát követően ratifikálja a lakosságcsere-egyezményt.

1946. május 26.

Parlamenti választásokat tartanak Csehszlovákiában, amelyen azonban a választójogától megfosztott magyar és német lakosság nem vehet részt. A cseh országrészekben a kommunista, Szlovákiában a Demokrata Párt győz.

1946. június 14.

A csehszlovák kormány átnyújtja a magyar kormánynak azoknak a magyarországi szlovák vagy szlovák származású személyeknek a jegyzékét, akik át kívánnak települni Csehszlovákiába. A jegyzék 92 390 jelentkező nevét tartalmazza.

1946. június 17.

Július Viktory belügyi megbízott reszlovakizációs hirdetményével kezdetét veszi a reszlovakizációs kampány. A hatóságok az akció propagálása során általában az állampolgárság visszaadásának és a vagyonelkobzás alóli mentesülés ígéretével igyekeznek jelentkezésre bírni a magyarokat.

1946. június 19.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés újra köztársasági elnökké választja Edvard Benešt.

1946. június 27.

A lakosságcsere-egyezményben biztosított egy hónapos póthatáridő lejártával Csehszlovákia új, 97 610 nevet tartalmazó jegyzéket nyújt át Magyarországnak a Csehszlovákiába áttelepülni szándékozók listájával. A későbbi visszajelentkezések, ill. a névjegyzék pontosítása után az áttelepülni szándékozó szlovákok száma csehszlovák adatok szerint 95 421-re, magyar adatok szerint 95 724-re módosul.

1946. július 1.

Véget ér a reszlovakizációs kérvények leadására kijelölt 2 hetes határidő, amely során 108 387 magyar család, azaz 352 038 személy kérte szlovákká minősítését.

1946. július 2.

Edvard Beneš köztársasági elnök a kommunista Klement Gottwalddal az élen új kormányt nevez ki.

1946. július 10.

A magyar Minisztertanács a lakosságcserevel kapcsolatos teendők ellátása céljából létrehozza a Magyar Áttelepítési Kormánybiztosságot, majd július 12-én Jócsik Lajos államtitkárt kinevezi áttelepítési kormánybiztossá.

1946. július 16.

A csehszlovák kormány határozatot hoz szlovák és magyar önkéntes munkavállalók toborzásáról a németek kitelepítése után munkaerőhiánnyal küzdő cseh országrészek számára.

1946. július 18.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés elfogadja a lakóvédelemről szóló 163/1946 sz. törvényt, amely értelmében az ún. államilag megbízhatatlan személyekkel, vagyis a magyarokkal és németekkel bármikor felbontható a bérleti szerződés.

1946. július 20-26.

Klement Gottwald miniszterelnök vezetésével csehszlovák kormányküldöttség látogat Moszkvába, ahol ígéretet kap a szovjet vezetéstől, hogy a Szovjetunió a béketárgyalásokon támogatni fogja a Csehszlovákia által előterjesztett követeléseket.

1946. július 26.

Kassán egyszerre 715 magyar ügyét kezdi tárgyalni a járási népbíróság, amivel kezdetét veszi a magyar kisebbség elleni legnagyobb tömeges per. Az augusztus 14-i ítélethirdetés során közel 200 vádlottat börtönbüntetésre, ill. munkatáborra, valamint teljes vagyonek Kobzásra ítélnék.

1946. július 29.

Párizsban megnyílik a békekonferencia. A csehszlovák küldöttség vezetője Jan Masaryk külügyminiszter, a magyar delegációt Gyöngyösi János külügyminiszter vezeti.

1946. augusztus 1.

Pozsonyban a Csehszlovákiából kitelepítendő magyarok érdekvédelmének ellátására megnyílik a Wagner Ferenc minisztériumi jogtanácsos vezette Meghatalmazotti Hivatal.

1946. augusztus 6-7.

A csehországi munkaerő-toborzást végrehajtó központi és szlovák hivatalok pozsonyi értekezletükön elhatározzák, hogy a szlovákiai magyarokkal szemben az általános munkakötelezettségről rendelkező 88/1945 sz. elnöki dekrétumra hivatkozva kényszerítő eszközöket fognak alkalmazni.

1946. augusztus 11.

A Csehszlovákia által igényelt 5 dunántúli község (Horvátjárfalu, Oroszvár, Dunacsún, Rajka és Bezenye) a békekonferenciához intézett táviratban tiltakozik a terület Csehszlovákiához csatolása ellen.

1946. augusztus 14.

A párizsi békekonferencián kezdetét veszi a magyar békeszerződés tervezetének vitája.

1946. augusztus 16.

A Demokrata Párt májusi választási győzelme nyomán az SZNT Elnöksége kinevezi az új Megbíztottak Testületét. A testület tagjainak többségét a demokraták adják, a kommunistáknak azonban Gustáv Husák személyében sikerül megszerezniük az elnöki tisztséget.

1946. augusztus 26.

A csehszlovák kormány átnyújtja a magyar kormánynak azoknak a magyaroknak a jegyzékét, akiket a lakosságcsere keretében át kíván telepíteni Magyarországra. A lakosságcsere-egyezmény V. cikke alapján áttelepítésre jelöltek száma csehszlovák adatok szerint 105 047, magyar adatok szerint 106 398; a VIII. cikk alapján ún. háborús bűnösként áttelepítendőekkel együtt a jegyzék több mint 181 000 nevet tartalmaz.

1946. szeptember 3-5.

Alakuló ülését tartja a nemzetgyűlési választások eredményei alapján újjáalakuló SZNT, amelynek elnökévé ismét Jozef Lettrichet választják.

1946. szeptember 9.

A Központi Reszlovakizációs Bizottság úgy határoz, hogy a július 1-jei határidő után beérkezett és még beérkező reszlovakizációs kérelmeket is figyelembe veszi.

1946. szeptember 29.

A magyar és csehszlovák békeküldöttség a nagyhatalmak kezdeményezésére közvetlen tárgyalást folytat a magyar lakosság egyoldalú kitelepítésére vonatkozó csehszlovák indítványról. A magyar delegáció a transfert határmódosításhoz köti azzal, hogy bizonyos számú magyart hajlandó átvenni az érintett terület lakosságán felül is, a csehszlovák fél azonban elutasítja a Magyarország javára történő határmódosítás lehetőségét.

1946. október 8.

Wagner Ferenc pozsonyi magyar meghatalmazott a köznyelv által fehér lapnak nevezett Igazolvánnyal értesíti ki a lakosságcsere-egyezmény V. cikke alapján magyarországi áttelepítésre jelölt szlovákiai magyarokat, hogy az áttelepítésre jelöltek névjegyzékében szerepelnek.

1946. október 12.

A párizsi békekonferencia plénuma elfogadja a Magyarországgal kötendő békeszerződés tervezetét: beleegyezik 3 dunántúli község (Horvátjářfalu, Oroszvár, Dunacsún) Csehszlovákiához csatolásába, de elutasítja a 200 000 szlovákiai magyar Csehszlovákia által igényelt egyoldalú kitelepítését Magyarországra, s a Csehszlovákiában maradó magyarok kérdésének rendezése céljából tárgyalásokra kötelezi Magyarországot. A plénum ülésén Vladimír Clementis bejelenti, hogy Csehszlovákia a döntés ellenére sem mond le a magyarok kitelepítésére irányuló szándékáról.

1946. november 4.

A Szlovák Telepítési Hivatal bizalmas irányelvekben részletezi a szlovákiai magyarok csehországi deportálásával kapcsolatos főbb teendőket. Ezek szerint Dél-Szlovákia 23 járásából – a reszlovakizáltak és a lakosságcsere keretében magyarországi áttelepítésre jelöltek kivételével – „átcsoportosítható” Csehországba az összes magyar nemzetiségű személy, akit a 33/1945 sz. elnöki dekrétum megfosztott csehszlovák állampolgárságától.

1946. november 15.

Rimaszombatban ledöntik Tompa Mihály szobrát.

1946. november 15-19.

A karhatalmi erők a Párkányi járáshoz tartozó Kőbölkút és Muzsla, valamint a Somorjai járásban lévő Gutor és Szemet községek körbezárásával s lakosságuk elhurcolásával megkezdik a szlovákiai magyar családok csehországi deportálását.

1946. november 23.

A magyar kormány a csehszlovák kormányhoz intézett jegyzékében tiltakozik a deportálások ellen.

1946. november 26.

Károlyi Mihály Edvard Benešhez intézett levelében a köztársasági elnök közbenjárását kéri a deportálások leállítására érdekében. Beneš december 13-i válaszlevelében védelmébe veszi a szlovákiai magyarság csehországi kényszerkotelepítését, amely szerinte a kétéves terv és a közmunka-rendelet végrehajtását szolgálja.

1946. november 29.

Mindszenty József esztergomi hercegprímás beutazási engedélyt kér Csehszlovákiába azzal a céllal, hogy a hivatalos egyházi ügyek intézése mellett közbenjárjon a deportálások leállítására érdekében is. A csehszlovák kormány Mindszenty beutazási kérelmét december 21-én elutasítja.

1946. december 2.

Prágában a CSKP KB és az SZLKP KB Elnökségének együttes ülése 250 000 szlovákiai magyar Csehországba telepítésének, s vagyonuk ún. nemzeti gondnokság alá helyezésének szükségességéről határoz.

1946. december 16.

A magyar kormány a folytatódó deportálások miatt megszakítja a lakosságcsere gyakorlati megvalósításáról folyó tárgyalásokat.

1946. december 19.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés 255/1946 számú törvényével a magyarokat és németeket kizárja az ellenállási harc résztvevői számára nyújtandó kedvezményekből.

1946. december 20.

Václav Nosek belügyminiszter 254/1946 sz. hirdetményével bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi a csehszlovák állampolgárság visszaadását a csehszlovák állampolgársággal rendelkező feleségek magyar vagy német nemzetiségű férjeinek.

1946. december 21.

Mindszenty József esztergomi érsek a magyar katolicizmus nevében kiáltványban tiltakozik a szlovákiai magyarság üldözése ellen, egyúttal egy független nemzetközi bizottság kiküldését sürgeti, amely alapot biztosíthatna az ENSZ számára a közbelépésre.

1946. december 28.

A Szlovák Telepítési Hivatal elrendeli, hogy a Csehországba deportált magyarok házait és gazdaságait utalják ki az ún. belső telepéseknek.

1946 folyamán

A Csehszlovákiai Magyar Demokratikus Népi Szövetség *Gyepû Hangja*, ill. *Észak Szava* címmel sokszorosított formában készülő illegális körleveleket jelentet meg.

1947**1947. január 7.**

A csehszlovák kormány a magyar kormányhoz intézett jegyzékében kinyilvánítja a lakosságcsere-ről folytatott tárgyalások újrafelvételére irányuló szándékát.

1947. január 25-26.

Gyöngyösi János és Vladimír Clementis magánjellegű tárgyalásokat folytat Pozsonyban a lakosságcsere megkezdéséről. Gyöngyösi ennek előfeltételül a deportálások leállítását szabja, meg egyezésre így nem kerül sor.

1947. február 1.

Pavol Jantausch nagyszombati püspök a Szlovák Katolikus Püspöki Kar nevében Edvard Beneš köztársasági elnökhöz, Jan Masaryk külügyminiszterhez és az SZNT Elnökségéhez intézett memorandumában tiltakozik a magyar lakosság csehországi deportálása ellen.

1947. február 5.

Mindszenty József esztergomi hercegprímás VI. György angol király és Harry S. Truman amerikai elnök közbenjárását kéri a szlovákiai magyarság csehországi deportálásának leállítása érdekében.

1947. február 10.

Párizsban a szövetséges nagyhatalmak, köztük Csehszlovákia aláírják Magyarországgal a békeszerződést. A békeszerződés aláírása előtt a magyar kormány a nagyhatalmakhoz intézett jegyzékében elégedetlenségét fejezi ki az igazságtalan békével szemben, különösen azt kifogásolja, hogy az aláírandó békeszerződés semmilyen biztosítékot nem tartalmaz a Magyarország határain kívül, mindenekelőtt Csehszlovákiában élő magyarok alapvető emberi jogainak tiszteletben tartása tekintetében.

1947. február 12.

A csehszlovák kormány négy jegyzéket juttat el a magyar kormányhoz, amelyekben – a magyar kisebbség csehországi deportálása elleni tiltakozása miatt – Csehszlovákia belügyeibe való beavatkozással, a lakosságcsere-egyezmény megsértésével, az államhatáron szított zavargásokkal és a revizionizmus feléledésével vádolja meg Magyarországot.

1947. február 22.

A csehszlovák kormány leállítja a szlovákiai magyarság csehországi deportálását. A hivatalos csehszlovák adatok szerint 1946–47 telén összesen 41 666 személyt (9610 családot) telepítettek át Cseh- és Morvaországba, az erőszakkal áttelepítetteken kívül további 2489 személy (2154 család) pedig önként költözött át a cseh országrészekbe. Magyar becslések ezzel szemben 60-100 ezer közöttire teszik a deportáltak számát.

1947. március 2-7.

Vladimír Clementis és Gyöngyösi János újabb tárgyalásokat folytat Prágában a lakosságcsere megkezdéséről. Miután a csehszlovák fél nem hajlandó a deportáltak hazatelepítésének és kártérítésének ügyét megvitatni, a megbeszélés ismét eredménytelenül ér véget.

1947. március 14.

A csehszlovák kormány határozatot hoz az 1946 ősze óta szünetelő reszlovakizáció folytatásáról, egyúttal elrendeli, hogy a magyar fél elutasító válasza, illetve a lakosságcsere megkezdésének a csehszlovák fél által elfogadhatatlan időpontja esetén a csehszlovák hivatalok folytassák a magyar lakosság csehországi deportálását.

1947. március 23.

Sebestyén Pál rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter vezetésével a lakosságcsere vitás kérdéseinek megtárgyalása céljából 23 tagú magyar delegáció érkezik Pozsonyba.

1947. március 26.

A pozsonyi tárgyalásokon megállapodás születik arról, hogy az első 3000 család kölcsönös áttelepítésével április 8-án kezdetét veszi a lakosságcsere. A népcsere kezdetét később magyar kérésre pár nappal elhalasztják.

1947. április 9.

Budapesten Bólya Lajos elnökletével megalakul a lakosságcsere-egyezmény keretében áttelepítendő, ill. a Csehszlovákiából már átmenekült magyarokat összefogni és gazdaságilag segíteni kívánó „Otthon” Beszerző és Értékesítő Szövetkezet.

1947. április 11.

A magyar Minisztertanács a személyét csehszlovák részről ért támadások miatt hivataláról még 1947 februárjában lemondott Jócsik Lajos helyett Hajdu Istvánt, az Országos Földhivatal igazgatóját nevezi ki magyar áttelepítési kormánybiztossá.

1947. április 12.

A hajnali órákban a Galántai járásbeli Nagymácsédról és Nagyfödéméről, valamint a Zselizi járásban lévő Tergenyéről áttelepítendőekkel elindul az első két vonatszerelvény Magyarország felé, s ezzel a csehszlovák-magyar lakosságcsere keretén belül kezdetét veszi a szlovákiai magyarok áttelepítése.

1947. május 8.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés elfogadja a 90/1947 sz. törvényt a németek, a magyarok és az „ellenség” elkobzott mezőgazdasági vagyonának telekkönyvi átvezetéséről.

1947. május 14.

A Magyar Áttelepítési Kormánybiztosság gondozásában megjelenik Budapesten az „Otthon” Beszerző és Értékesítő Szövetkezet értesítőjének, az *Új Otthon* c. hetilapnak az első száma. Szlovákiai terjesztését a szlovák hatóságok augusztus végén betiltják.

1947. május 24.

Az ún. pöstyéni jegyzőkönyv aláírásával véget érnek a lakosságcsere gyakorlati lebonyolításáról folytatott csehszlovák–magyar tárgyalások. Megállapodás születik többek között az áttelepítendő magyarok földvagyonának nagyságáról, az áttelepülők társadalmi rétegződéséről és a cserekvótába beszámítandó menekültekről; nem születik ugyanakkor megegyezés a csehszlovák fél által áttelepítésre jelölt ún. nagy háborús bűnösök átvételének ügyében.

1947. május 29.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés 107/1947 számmal törvényt fogad el a tiltott határátlépésről, amely a tiltott határátlépést szigorúbban bünteti a Magyarországra áttelepített magyar nemzetiségű volt csehszlovák állampolgárok esetében. Ugyancsak szigorúbban bünteti azokat, akik ilyen magyaroknak szállást adnak.

1947. június 17.

A kormány 106/1947 sz. rendeletével csak azoknak az igénylőknek teszi lehetővé, hogy hozzájuszanak egy-egy elkobzott kisipari vállalathoz, akik igazolják, hogy csehszlovák állampolgárok, cseh, szlovák vagy más szláv nemzetiségűek, nemzetileg és államilag megbízhatóak, s velük közös háztartásban élő családtagjaik nem német vagy magyar nemzetiségűek.

1947. június 23-25.

Rákosi Mátyás, a Magyar Kommunista Párt főtitkára és Farkas Mihály főtitkárhelyettes Prágában sikertelenül igyekeznek rábírní a csehszlovák kommunista vezetést és Edvard Beneš köztársasági elnököt a magyar kisebbséggel szembeni politikájuk megváltoztatására.

1947. július 9.

A Belügyi Megbízotti Hivatal elrendeli az engedély nélkül hazatért deportáltak visszatoloncolását Csehországba. Összeszedésük és elszállításuk július 16-án kezdődik meg.

1947. július 11.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés 142/1947 számmal törvényt fogad el az első, 1919. évi földreform revíziójáról. A törvény értelmében földjuttatásban csak azok részesülhetnek, akik igazolják, hogy csehszlovák állampolgárok; cseh, szlovák vagy más szláv nemzetiségűek; nemzetileg és államilag megbízhatóak; és velük közös háztartásban élő családtagjaik nem német vagy magyar nemzetiségűek.

1947. július végén

A szlovák hatóságok a lakóvédelmi törvényre hivatkozva több dél-szlovákiai városban megkezdik a magyar lakosság kilakoltatását.

1947. szeptember 12.

A Szociálisügyi Minisztérium 231. sz. rendeletével 6 hónappal meghosszabbítja a Csehországba deportált magyarok eredetileg egy évre szóló munkakötelezettségét.

1947. szeptember 15.

Érvénybe lép a párizsi békeszerződés, amivel párhuzamosan Csehszlovákia és Magyarország felújítja diplomáciai kapcsolatait.

1947. szeptember 16.

Pozsonyban a Szlovák Nemzeti Bíróság a Csehszlovák Köztársaság szétverésében való részvétel és fasiszta eszmék terjesztésének vádjával kötél általi halálra ítéli a még 1945-ben a Szovjetunióba hurcolt, s ott 10 évi kényszermunkára ítélt Esterházy Jánost.

1947. szeptember 23.

Varsóban a Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodájának (Kominform) alakuló ülésén a magyar küldöttek (Révai József, Farkas Mihály) Csehszlovákia magyarellenes politikájában jelölik meg a két ország közötti együttműködés és az ún. népi demokratikus országok egységes frontja létrehozásának akadályát.

1947. október 10.

A Megbízottak Testülete arra utasítja az állami szerveket, hogy azokat az alkalmazásukban lévő személyeket, akik korábban magyarnak vallották magukat, még ha időközben reszlovakizáltak is, helyezték át Szlovákia északi területeire, helyettük pedig magyarul nem beszélő szlovákokat alkalmazzanak.

1947. október 14.

A csehszlovák kormány jóváhagyja a Vladimír Clementis külügyi államtitkár által előterjesztett javaslatot, miszerint a reszlovakizáció, a lakosságcsere és az egyoldalú kitelepítés után Csehszlovákiában maradó magyarokat úgy kell széttelepíteni, hogy ne alkossanak homogén egységet.

1947. október 15.

A csehszlovák hatóságok birtokba veszik a párizsi békeszerződés által Csehszlovákiának ítélt három dunántúli községet.

1947. november 11.

A csehszlovák kormány a szovjet kormányhoz intézett memorandumában a csehszlovák-magyar lakosságcsere meggyorsítását, s további 150 000 magyar kitelepítésének lehetővé tétele érdekében ugyanennyi magyarországi németnek Németország szovjet megszállási övezetébe telepítését kéri a Szovjetuniótól.

1947. december 2.

A csehszlovák kormány 206/1947 sz. rendeletével a békeszerződésre hivatkozva elrendeli a magyar állampolgárok Csehszlovákia területén lévő vagyonának összeírását és lefoglalását.

1947. december 18.

A Belügyi Megbízotti Hivatal kiadja 2/1948 sz. hirdetményét a nyelvileg hibás vagy helytelen szláv szövegű feliratok és hirdetések nyilvános használatának tilalmáról.

1947. december 19.

Az SZNT 89/1947 sz. rendeletével tovább szigorítja vagyonekhozó rendeleteit, s előírja többek között azon mezőgazdasági vagyon elkobzását, amelyet a német és magyar nemzetiségű személyek 1938. szeptember 29-e után adtak el és olyan személyek tulajdonát képezi, akik vagyona egyébként nem esne konfiskáció alá.

1947. december 20.

Csehszlovákia és Magyarország a közelgő karácsonyra és a nagy hidegre való tekintettel meg-egyezik a lakosságcsere szüneteltetésében.

1947. december 23.

Bolgár Elek, Magyarország II. világháború utáni első prágai követe átadja megbízólevelét Edvard Beneš köztársasági elnöknek.

1947. december 31.

Befejezi tevékenységét a pozsonyi Szlovák Nemzeti Bíróság és a 77 járási népbíróság. A bíróságok által elítélt 8 055 személy 59,7%-a magyar, 28,5%-a szlovák, 10,5%-a német, 1,2%-a pedig egyéb nemzetiségű.

1948

1948. január 6.

A Reszlovakizációs Bizottság zárójelentésben ismerteti a reszlovakizáció 1948. január 1-ig elért eredményeit, egyben meghirdeti a reszlovakizáció második szakaszát. A jelentés szerint a bizottság 423 264 személy kérvényével foglalkozott, közülük 282 594 személy kérelmét bírálta el pozitívan, 99 401-et elutasította, 41 269 személy kérelme pedig különböző okok miatt elintézésre vár.

1948. január 14.

Az SZLKP KB Elnöksége határozatban mondja ki, hogy a párt továbbra sem szándékozik változtatni a magyar kisebbséggel szembeni politikáján.

1948. február 23-25.

A Magyar Kommunisták Pártja és a CSKP vezetése közötti budapesti megbeszélésen a magyar pártvezetés beleegyezik a lakosságcsere folytatásába, s ígéretet tesz rá, hogy a májusban esedékes csehszlovákiai választásokig nem veti fel a szlovákiai magyarság helyzetét, amiért cserébe a csehszlovák fél megígéri, hogy nem romlik tovább a magyar kisebbség helyzete.

1948. február 25.

Edvard Beneš a kommunista nyomásnak engedve elfogadja a jobboldali miniszterek február 20-án benyújtott lemondását, s Klement Gottwalddal az élén olyan új kormányt nevez ki, amelyben a tárcák többségét már a kommunisták birtokolják.

1948. február 28.

Pozsonyban betiltják a magyar nyelvű evangélikus, majd március 8-án a református istentiszteleteket is.

1948. március 2.

Ismét folytatódik az 1947. december 20-a óta szünetelő lakosságcsere.

1948. március 6.

A kommunista hatalomátvétel következtében átalakul a Megbízottak Testülete is: tagjainak többsége szintén kommunista.

1948. március 12.

Az SZNT új elnökévé a kommunista Karol Šmidkét választják.

1948. március 16-18.

Pozsonyban újabb csehszlovák–magyar tárgyalások zajlanak a lakosságcsere vitás kérdéseiről. A csehszlovák fél ígéretet tesz a vagyoni kvóta betartására, a személyi kvóta kérdésében azonban továbbra sem születik megegyezés.

1948. március 19.

A csehszlovák kormány határozata szerint azok a cseh országrészekben dolgozó magyarok, akik kötelezik magukat, hogy nem térnek vissza Szlovákiába, hanem letelepednek Csehországban, visszakaphatják csehszlovák állampolgárságukat, egyúttal elrendeli a deportáltak Szlovákiában hagyott ingatlan vagyonának elkobzását és szlovák ún. bizalmiaknak való átadását. A kormány határozatot hoz a lakosságcsere-egyezmény alapján Magyarországra telepített magyarok Csehszlovákiában hátrahagyott vagyonának a szlovák és cseh áttelepülők közötti szétosztásáról is.

1948. március 21.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés 45/1948 sz. törvényével a mezőgazdasági ingatlanok elidegenítését az illetékes járási nemzeti bizottság engedélyéhez köti azzal, hogy az engedély csak a csehszlovák állampolgárságú, cseh, szlovák vagy más szláv nemzetiségű vásárlónak adható meg; az „új földreformról” rendelkező 46/1948 sz. törvénye pedig kimondja, hogy az állam felvásárol (valójában kisajátít) és az arra rászorulóknak között szétoszt minden 50 hektárt meghaladó földbirtokot, földjuttatásban azonban csupán a cseh, szlovák vagy más szláv nemzetiségű csehszlovák állampolgárok részesülhetnek.

1948. március 25.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés 33/1948 sz. törvényével felújítja és 1948. december 31-ig meghosszabbítja Edvard Beneš retribúciós dekrétumának, valamint az SZNT népbíróságokról szóló rendeletének érvényességét.

1948. április 13.

A kormány 76/1948 sz. rendeletével bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi a csehszlovák állampolgárság visszaadását az állampolgárságuktól megfosztott németeknek és magyaroknak, a végleges állampolgárság megszerzését azonban 3-5 éves próbaidőhöz köti.

1948. április 16.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés elfogadja a 75/1948 sz. választási törvényt, amely továbbra is érvényben hagyja a nemzetiségi cenzust.

Václav Nosek belügyminiszter 77/1948 sz. hirdetője értelmében azok a magyarok, akik legalább egy éve Csehországban tartózkodnak, vagy ezt követően települnek oda, hat hónapon belül kérvényezhetik csehszlovák állampolgárságuk visszaadását.

1948. április 18.

A magyar kormány a csehszlovák kormányhoz intézett jegyzékében tiltakozik a magyar kisebbség folytatódó jogfosztása ellen, s kilátásba helyezi a lakosságcsere felfüggesztését, amennyiben Csehszlovákia nem orvosolja az utóbbi időben elkövetett sérelmeket. A jegyzék nyomatékosítása érdekében 1948. április 20-án Rákosi Mátyás a CSKP vezetéséhez intézett levelében kéri számon a két pártvezetés februári budapesti megbeszélésén kötött megállapodás be nem tartását.

1948. április 21.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés a 95/1948 sz. ún. iskolatörvénnyel államosítja az ország valamennyi oktatási intézményét. Nemzetiségi iskolák létesítésének a lehetőségét a törvény nem említi.

1948. április 28.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés államosítási törvények sorozatát hagyja jóvá. A törvények értelmében nem fizetendő kártérítés többek között azért az államosított vagyoneért, amely magyarok és németek tulajdonában volt vagy van. Hasonló kitételeket tartalmaznak a május 5-i és 6-i államosítási törvények is.

1948. április 30.

A Szociálisügyi Minisztérium arra utasítja a csehországi munkahivatalokat, hogy az állampolgárság visszaadására tett ígéret ellenében bírják rá a deportált magyarokat a végleges csehországi letelepedésre.

1948. május 9.

Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés elfogadja Csehszlovákia új, szovjet mintára készült ún. népi demokratikus alkotmányát, amely a Csehszlovák Köztársaságot „két egyenjogú szláv nemzet”, a csehek és szlovákok államaként határozza meg, nemzetiségi jogokat nem tartalmaz, a kisebbségek létezéséről említést sem tesz.

1948. május 30.

Választásokat tartanak a prágai Nemzetgyűlésbe, amely során a választópolgárok csupán a kommunista párt vezette Nemzeti Front közös listájára voksolhatnak. A manipulált végeredmény szerint a választók 89,2%-a megszavazza a közös listát. A magyarok – a reszlovakizáltak kivételével – továbbra sem járulhatnak az urnákhoz.

1948. május 31.

Az SZLKP KB Elnöksége háromfős különbizottságot hoz létre azzal a feladattal, hogy dolgozza ki a magyar kérdés rendezésére vonatkozó javaslatokat.

1948 tavaszán

Az egyes dél-szlovákiai járási nemzeti bizottságok akcióbizottságai, ill. a járási ipartársulatok arra figyelmeztetik az iparosokat és kereskedőket, hogy üzleteikben és ipari helyiségeikben csakis a szlovák vagy más szláv nyelvet használhatják, s a magyarul beszélőket iparendélyük megvonásával büntethetik.

1948. június 2.

Edvard Beneš lemond köztársasági elnöki tisztéről.

1948. június 4.

A magyar kormány a csehszlovák kormányhoz intézett jegyzékében sürgeti a nemzetiségi indoklással kibocsátott vagyonekhozó végzések visszavonását, az érintettek kártalanítását, s a deportáltak szabad költözési jogának biztosítását, vagyis hazaengedését.

1948. június 9.

A CSKP KB tilésén Klement Gottwald bejelenti, hogy Csehszlovákia az országban maradó magyarok számára külpolitikai okok miatt kénytelen lesz némi jogokat biztosítani.

1948. június 11.

Daniel Okáli belügyi megbízott kiadja 964/1948 sz. hirdetményét a szlovákiai települések hivatalos nevének megváltoztatásáról, amely 710 település magyar vagy német eredetű, ill. hangzású nevét cseréli fel mesterséges szlovák névvel, egyben megszünteti a vegyes lakosságú települések két-nyelvű megnevezését.

1948. június 11-13.

A magyar és a csehszlovák pártvezetés újabb tárgyalásokat folytat Budapesten a magyar kisebbség helyzetének rendezéséről. A magyar fél véleménye szerint a kérdés rendezésének elodázása lehetetlenné teszi a csehszlovák-magyar megegyezést.

1948. június 12.

Miután a június 4-i magyar jegyzékre nem érkezett érdemleges csehszlovák válasz, a kormány felfüggeszti a lakosságcsere végrehajtását.

1948. június 14.

A Nemzetgyűlés egyhangúlag Klement Gottwaldot, a CSKP elnökét választja meg Csehszlovákia új köztársasági elnökévé.

1948. június 15.

Klement Gottwald a szintén kommunista Antonín Zápotocký miniszterelnökkel az élén kinevezi az új kormányt.

1948. június 16.

Az SZLKP KB Elnökségének különbizottsága a pártvezetés elé terjeszti a magyar kérdés rendezésére vonatkozó javaslatait. Ebben ajánlja a magyarokkal szembeni hátrányos megkülönböztetés megszüntetését, állampolgárságuk és választójoguk visszaadását, a pártba való felvételük lehetővé tételét, s némi kisebbségi jogok (kulturális szervezet létrehozása, sajtótermékek megjelentetése, szlovák elemi iskolák melletti magyar osztályok nyitása) megadását, ugyanakkor szorgalmazza a belső telepítés és a lakosságcsere folytatását, a reszlovakizáltak asszimilálásának meggyorsítását, s kimondja, hogy nem engedélyezhető elkobzott vagyonuk visszaadása, önálló magyar párt és gazdasági szervezet létrehozása.

1948. június 27.

A Csehszlovák Szociáldemokrata Pártot beolvasztják Csehszlovákia Kommunista Pártjába.

1948. július 8.

A CSKP KB Elnöksége jóváhagyja a magyar kisebbség helyzetének rendezésére kidolgozott javaslatokat. Ezek szerint a magyarok számára biztosítani kell az állampolgári jogokat, de megengedhetetlen, hogy bármilyen különleges kisebbségi státúttal rendelkezzenek. Ugyancsak megengedhetetlen bármilyen politikai tömörülés vagy párt létrehozása, s gondoskodni kell arról is, hogy a reszlovakizált szülők gyermekeit a magyar osztályokba ne vegyék fel.

1948. július 19.

A CSKP KB Elnöksége a kormány elé terjeszti a magyar kisebbség helyzetének rendezésére kidolgozott javaslatait: a kormánynak gondoskodnia kell arról, hogy a magyarok legiszlatív úton visszakapják állampolgárságukat, függesszék fel mezőgazdasági vagyonuk elkobzását, tegyék lehetővé a deportáltak hazatérését, biztosítsák magyar nyelvű sajtótermékek megjelenését, az iskolaköteles gyermekek számára a magyar nyelvű oktatást, s engedélyezzék, hogy a magyar lakosság a már meglévő társadalmi szervezetekben és egy magyar kulturális szervezetben tömörülhessen.

1948. július 21.

A Nemzetgyűlés 175/1948 sz. törvényével oly értelemben módosítja az általános munkakötelezettségről rendelkező elnöki dekrétumot, hogy az egyéves munkaszolgálat ideje kétszer egy évvel meghosszabbítható.

1948. július 23-24.

A CSKP és a Magyar Dolgozók Pártja (a Magyar Kommunista Párt utódpartja) vezetése tárgyalásokat folytat Pozsonyban a magyar kisebbség helyzetének rendezéséről. Megegyezésük szerint a csehszlovákiai magyarok – a köztársaság és a népi demokrácia ellenségei kivételével – törvényes úton és automatikusan visszakapják csehszlovák állampolgárságukat, megindul a magyar nyelvű oktatás, s a magyar osztályokba a reszlovakizált szülők is beíráthatják gyermekeiket. A csehszlovák fél ugyanakkor elutasítja azt a magyar igényt, hogy az állampolgárságukat visszakapó magyarok elkobzott vagyonukért legalább részlegesen kárpótlásban részesüljenek.

1948. július 28.

Prágában Szily Imre főszerkesztésében *Jó Barát* címmel magyar nyelvű hetilap jelenik meg a Csehországba deportált magyarok számára.

1948. augusztus 5-7.

Az SZLKP és az MDP küldöttsége (a két küldöttség vezetője Daniel Okáli, illetve Heltai György) tárgyalásokat folytat Pozsonyban a lakosságcsere további sorsáról. Az augusztus 7-én aláírt ún. Okáli-Heltai paktum értelmében a népcserét szeptember 1-jén újraindítják s az év végéig befejezik, miközben maximálisan 10 000 főt cserélnek ki. Ezen felül Magyarország az egyezmény VIII. cikke alapján átvesz még 1 500 háborús bűnöst, családtagokkal együtt maximálisan 5 000 személyt.

1948. szeptember 3.

Szimovó Ústiban, hatvanötödik életévében meghal Edvard Beneš volt köztársasági elnök.

1948. szeptember 7.

Az SZLKP KB Titkársága mellett a magyarsággal kapcsolatos párthatározatok végrehajtása céljából ötfős Magyar Bizottság alakul. Titkára Fábry István, tagjai Kugler János, Lőrincz Gyula, Major István és Rabay Ferenc.

1948. szeptember 27-29.

A prágai pártvezetés jóváhagyását követően az SZLKP KB ülése – miközben többen megkérdőjelezik a magyarsággal szembeni politika megváltoztatásának szükségességét – szintén határozatot hoz a magyar kisebbség helyzetének rendezéséről. Az ülésen egyúttal bejelentik a korábban önálló SZLKP egyesülését a CSKP-val.

1948. szeptember 30.

A csehszlovák minisztertanács ülésén pozitív döntés születik a magyar kisebbség helyzetének rendezését célzó javaslatokról.

1948. október 12.

Az Oktatás- és Népművelésügyi Megbízotti Hivatalnak a tanfelügyelőkhöz intézett utasítása szerint azokban a szlovák elemi iskolákban, ahol azt legalább 30 tanköteles magyar gyermek szülője kéri, engedélyezni kell párhuzamos magyar osztályok nyitását. A reszlovakizált szülők gyermekei azonban nem járhatnak a magyar osztályokba, s azokban csakis szlovák tanítók taníthatnak.

1948. október 25.

A Nemzetgyűlés elfogadja a 245/1948 sz. törvényt „a magyar nemzetiségű személyek állampolgárságáról”, amely lehetővé teszi, hogy a magyarok – bizonyos korlátozások mellett – visszakapják csehszlovák állampolgárságukat, amennyiben 90 napon belül hűségesküvet tesznek a Csehszlovák Köztársaságra. Nem kaphatják meg az állampolgárságot többek között azok, akik „súlyosan vétettek a Csehszlovák Köztársaság vagy népi demokratikus rendszere ellen” és akiket a lakosságcsere-egyezmény alapján magyarországi áttelepítésre jelöltek.

1948. november 4.

A Megbízottak Testülete 26/1948 sz. rendeletével 50 hektárig megszünteti azon magyarok mezőgazdasági vagyonának elkobzását, akik megszerezték a csehszlovák állampolgárságot, de csak abban az esetben, ha azt az addigi konfiskációs jogszabályok alapján nem juttatták másnak. A rendelet hangsúlyozza, hogy az elkobzás alóli mentesítés következtében nem támasztható semmilyen kártérítési igény.

1948. november 5.

A Reszlovakizációs Bizottság prágai utasításra határozatot hoz a reszlovakizáció és a bizottság munkájának az év végéig történő befejezéséről. A reszlovakizációs kampány során 135 317 család, ill. 410 820 személy nyújtott be reszlovakizációs kérvényt, akik közül 326 679 személyt ismertek el szlovák nemzetiségűnek, 84 141 személy reszlovakizálását ugyanakkor elutasították.

1948. november 11.

A Megbízottak Testülete határozatot hoz a magyar tanköteles gyermekek anyanyelven történő oktatásának biztosításáról.

1948. november 23.

Július Ľuriš földművelésügyi és Evžen Erban népjóléti miniszterek felhívással fordulnak a Csehországba deportált magyarokhoz, amelyben tartós letelepedésre szólítják fel őket, egyúttal tudomásukra hozzák, hogy a távozni szándékozók 1949. január 1-je és április 30-a között az illetékes hatóságok jóváhagyásával hazatérhetnek Szlovákiába.

1948. december 1.

A Nemzetgyűlés a 266/1948 sz. törvénnyel módosítja az állandó választói névjegyzékekről szóló korábbi törvényt. Az új jogszabály a választói névjegyzékekbe való felvételt egyedül a csehszlovák állampolgársághoz köti, amivel az állampolgárságukat visszakapott magyarok újra választójoghoz jutnak.

1948. december 3.

A Megbízottak Testülete a deportált magyarok hazaszállításának és elhelyezésének részleteiről határozva kimondja, hogy saját házába csak az térhet vissza, aki vagyonát még nem kobozták el, ill. nem juttatták szlovák bizalminak.

1948. december 9.

A korábban kizárólag magyar tagokból álló Magyar Bizottságot kiegészítik Daniel Okáli belügyi és Ladislav Novomeský oktatás- és népművelésügyi, majd a későbbiekben Ondrej Pavlík tájékoztatóügyi megbízottal.

1948. december 14.

Rákosi Máttyás Klement Gottwaldhoz intézett levelében kifogásolja, hogy a 245/1948 sz. törvény kizárja az állampolgárság visszaszerzésének lehetőségéből a magyarországi áttelepítésre jelöltet, s a csehszlovák fél a két pártküldöttség 1948. júliusi találkozásán elfogadott megállapodás számos más pontját sem teljesíti.

1948. december 15.

Pozsonyban Lőrincz Gyula főszerkesztésében megjelenik az *Új Szó* című hetilap első száma.

1948. december 20.

Véget ér a csehszlovák-magyar lakosságcsere, noha néhány áttelepülő még 1949 tavaszán is érkezik Csehszlovákiából Magyarországra. Csehszlovák adatok szerint Csehszlovákiából a lakosságcsere keretén belül, ill. azzal párhuzamosan összesen 89 660 magyart telepítettek át vagy települt át Magyarországra, Magyarországról ezzel szemben 71 787 szlovák települt át Csehszlovákiába; magyar adatok szerint a Csehszlovákiából kitelepített magyarok száma 87 839, a Magyarországról Csehszlovákiába áttelepült szlovákoké pedig 71 215.

A Magyar Bizottság egy magyar kulturális szövetség, egy magyar nőszövetség, s a csehszlovák ifjúsági szövetségen belül magyar helyi csoportok létrehozására vonatkozó javaslatot terjeszt a szlovák pártvezetés elé.

1948. december 31.

Szlovákiában végérvényesen befejezik tevékenységüket az 1948 márciusában ideiglenes jelleggel felújított népbíróságok. Az 1948-ban elítélt 900 személynek már mindössze 14,7%-a magyar nemzetiségű.

1949

1949. január 1.

A Csehszlovák Rádió pozsonyi stúdiója napi 15 perces magyar nyelvű hírműsort kezd sugározni.

1949. január 7.

Megkezdődik a Csehországba deportált magyarok hivatalos transzportokkal történő hazaszállítása. 1949. április 15-ig 4 602 család (19 184 személy) települ vissza Szlovákiába, amelyek közül azonban csupán 2 070 család térhet vissza saját otthonába, 1 186 családot rokonainál, 1 346 családot pedig kiutalt lakásokban helyeznek el.

1949. január 7.

A Magyar Bizottság ülésén a létrehozandó magyar kultúregyesület alapszabály-tervezetének vitája során eredménytelen vita bontakozik ki a bizottság magyar és szlovák tagjai között arról, hogy a reszlovakizáltak bekapcsolódhatnak-e az egyesület munkájába.

1949. január 20.

Csehszlovákia közli Magyarországgal, hogy a Belügyi Megbízotti Hivatal engedélyezte bizonyos magyarországi sajtótermékek szlovákiai terjesztését.

1949. január 23.

Klement Gottwald Rákosi Mátyáshoz intézett válaszlevelében cáfolja, illetve kétségbe vonja a bírálatok jogosságát, s egyes gazdasági jellegű kérdések megvitatása céljából szakemberek kétoldalú találkozóját javasolja.

1949. január 28.

Az SZNT ülésén Michal Falžan földművelés- és földreformügyi megbízott ismerteti a belső telepítés szlovákiai összefoglaló adatait. Ezek szerint a belső telepítés keretében Dél-Szlovákia 25 magyarlakta járásának 281 községébe 23 027 szlovák személy (5 011 család) települt be, akik 44 822 hektár földet és 1881 házat kaptak a magyarok és németek elkobzott vagyonából. A helybeli szlovákok közül 47 376 személy (12 274 család) 26 785 hektár földet és 706 házat vehetett át az elkobzott magyar vagyonból.

1949. február 5.

Az SZLKP KB Elnöksége a magyar kérdéstről tárgyalva kimondja, hogy az iskolaügyben olyan politikát kell folytatni, amelynek a magyarok asszimilációjához kell vezetnie.

1949. február 14.

A Belügyi Megbízotti Hivatal kiadja 371/1949 sz. hirdetményét, amely szerint a csehszlovák állampolgárságot szerzett magyarok ugyanolyan feltételek mellett kérhetnek megbízhatósági igazolványt, mint a szláv nemzetiségű személyek.

1949. február 28.

Prágában a Rákosi Mátyás és Klement Gottwald közötti levélváltás eredményeként újabb megbeszélés zajlik a CSKP és a Magyar Dolgozók Pártja vezetése között a vitás kérdésekről, többek között a magyar kisebbség helyzetének rendezéséről.

1949. március 5.

Pozsonyban megalakul a Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kultúregyesülete, a Csemadok. Elnökévé a Magyar Bizottság által a tisztségbe javasolt, ám azt nem vállaló Fábry Zoltán helyett Lőrincz Gyulát, alelnökeivé Kugler Jánost és Egri Viktort, központi titkárává Fellegi Istvánt választják, Fábry Zoltán örökös díszelnök lesz.

1949. március 16.

Komáromban a református egyház szlovák vezetése és magyar tagsága közötti viszony rendezése céljából Galambos Zoltán lelkipásztor vezetésével megalakul az Országos Református Lelkészeget egyesület.

1949. március 20.

Érsekújvárott megalakul a Csemadok első szlovákiai helyi szervezete.

1949. április 10.

A deportált magyarok nagy részének hazatérése és az *Új Szó* napilappá való tervezett átalakítása miatt utolsó alkalommal jelenik meg a *Jó Barát* c. prágai hetilap.

1949. április 14.

Antonín Zápotocký miniszterelnök vezetésével csehszlovák kormányküldöttség látogat Budapestre, ahol április 16-án aláírják a csehszlovák-magyar barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási egyezményt.

1949. április 20.

A szovjet hatóságok a Szlovák Nemzeti Bíróság által halálra ítélt Esterházy Jánost Csapnál átadják a csehszlovák belügyi szerveknek. Esterházyt halálos ítéletének végrehajtása céljából Pozsonyba szállítják, Prágából azonban az utolsó pillanatban leállítják az ítélet végrehajtását.

1949. május 1.

Az *Új Szó* első ízben jelenik meg napilapként.

1949. május 25-29.

Prágában tartja IX. kongresszusát Csehszlovákia Kommunista Pártja. A párt elnökévé ismét Klement Gottwaldot, főtitkárává Rudolf Slánskýt választják; a KB-ban helyet kap Major István, póttagjai között pedig Fábry István.

1949. június 1.

Megszûnik a Magyar Áttelepítési Kormánybiztosság, s ezzel párhuzamosan beszünteti tevékenységét a pozsonyi magyar Meghatalmazotti Hivatal is.

1949. június 3.

Az SZLKP KB Elnöksége a hazatért deportáltak vagyoni jogi problémáiról tárgyalva úgy határoz, hogy a lakás nélkül maradtak elszállásolását a módosabb gazdák és a politikailag kompromittált személyek rovására kell megoldani.

1949. június 15.

A Belügyi Megbízotti Hivatal a reszlovakizáltak Csemadok-tagsága körül kialakult hosszas vita lezárását követően jóváhagyja az egyesület alapszabályát.

1949. június 21.

A lakosságcserét felügyelő csehszlovák-magyar Vegyesbizottság hivatalosan is befejezettnek nyilvánítja a lakosságcserét.

1949. június 21-23.

Dobi István miniszterelnök vezetésével magyar kormányküldöttség látogat Prágába, ahol kicserélik a csehszlovák-magyar barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés ratifikációs okmányait, s előkészítik a két ország közötti vitás pénzügyi és gazdasági kérdéseket rendező egyezményt.

1949. július 25.

Csehszlovákia és Magyarország megkötö a két ország közötti függő pénzügyi és gazdasági kérdéseket rendező ún. csorba-tói egyezményt, amellyel kölcsönösen lemondanak többek között a lakosságcsere áttelepítettjei által hátrahagyott vagyonból fakadó követelésekről.

1949 nyarán

Pozsonyban a Pravda Kiadóvállalat keretében megalakul a magyar könyvek kiadásával foglalkozó Magyar Könyvtár.

1949. szeptember 7.

Az SZLKP KB Elnöksége határozatot hoz az ún. Dél-akció elindításáról, az állambiztonsági szempontból megbízhatatlannak minősített magyarok Csehországba telepítéséről, s a Csehországból hazatért deportáltaknak az ő gazdaságukban való elhelyezéséről.

1949. október 12.

Noha a prágai pártvezetés a Dél-akciót nem hagyta jóvá, a szlovák hatóságok a Somorjai járásból kijelölt családokat útnak indítják Csehország felé. A transzportot a cseh hatóságok nem hajlandók átvenni.

1949. október 19.

Az Oktatás- és Népművelésügyi Megbízotti Hivatal rendezésében a magyar tanítók hiányának pótlására megnyílik Trencsénteplicen a leendő magyar tanítók első átképző tanfolyama.

1949. október 24.

A CSKP KB Elnöksége – többek között a magyar pártvezetés tiltakozásának hatására – elrendeli a Dél-akció azonnali leállítását.

1949. november 10-11.

Az SZLKP KB kibővített ülésén Major István kemény bírálattal illeti a magyar kisebbség törvény által biztosított jogainak érvényesítése elé akadályokat gördítő helyi szervek túlkapásait. A KB egyben határozatban mondja ki, hogy a nemzeti bizottságok átszervezésénél megfelelő képviselket kell biztosítani a magyar lakosság számára is.

1949. november 30.

A református egyház *Kalvínske hlasy* c. szlovák nyelvű hivatalos lapja magyar mellékletet indít.

1949. december 30.

A pozsonyi Állambíróság ítéletet hirdet a Csehszlovákiai Magyar Demokratikus Népi Szövetség aktivistái elleni perben: Arany A. László nyelvész, egyetemi tanárt 8 év; Hentz Zoltán főiskolai hallgatót, Hajdú László gépészmérnököt, Varró István egyetemi hallgatót, Krausz Zoltán filmrendezőt és Restály Mihály katolikus lelkészt 6 év; Mészáros Gyula katolikus káplánt, Lipcsey Gyula főiskolai hallgatót és Bokor Ferenc katolikus kántortanítót 5 év; Vízváry László evangélikus lelkészt 2 év fegyházbüntetésre ítéli.

1950**1950. január 6.**

Az SZLKP KB Elnöksége 26 pontból álló határozatot fogad el a magyar kisebbség tényleges egyenjogúsításáról, amely szorgalmazza többek között a hazatért deportáltak megfelelő elhelyezését s a vagyonukat elveszítettek kártérítését, a nemzeti bizottságok magyarokkal való kiegészítését, a hirdetmények kétnyelvű közzétételét, a magyar tanítók utánpótlásának biztosítását, a reszlovakizáltak Csemadok-tagságának engedélyezését, az *Új Szó* példányszámának növelését s magyar falujáró színház létrehozását.

1950. január 28.

A Csemadokot felveszik a Szlovák Nemzeti Frontba, elnökét, Lőrincz Gyulát pedig kooptálják annak Elnökségébe.

1950. március 1.

A II. világháború utáni első népszámlálást tartják Csehszlovákiában. Szlovákia 3 442 317 lakosából mindössze 354 532 fő, az összlakosság 10,3%-a vallja magát magyar nemzetiségűnek, a reszlovakizáltak jelentős része még szlováknak jelentkezik. A magukat magyarnak vallók száma 1961-ben 518 782-re (12,4%), majd 1970-ben 552 006-ra (12,2%) emelkedik.